

Trull del Pla de Sant Pere 1 i escales del “Convent”

Navàs

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Sector nord-est del terme municipal. Parròquia de Sant Cugat del Racó.
Emplaçament	Ctra de Viver (BV-4235) al km 3,3 camí direcció sud i seguir les indicacions dels rètols cap a l'Estruch. Poc abans d'arribar a aquesta masia camí direcció NW (indicat com a Pla de St Pere) uns 800 m. En una corba poc abans d'arribar a la masia de la Sala
Alçada:	491
Coordenades:	
Latitud:	41.91421
Longitud:	1.82582
UTM Est (X):	402626
UTM Nord (Y):	4640918

Classificació

Número de fitxa	08141 - 354
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Element arquitectònic
Estil / època:	Medieval
Segle	XI-XV
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	Roca i encaixos erosionats
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BPU
Observacions protecció:	Pla Especial Urbanístic de Protecció del patrimoni i catàleg de béns arquitectònics, històrics i ambientals de Navàs (Bages), 2018, amb el núm. 40.BARP (fitxa genèrica sobre tines premses i altres estructures excavades a la roca). Nivell 1. Integral.
Data aprovació:	dc., 20/02/2019 - 12:00
Accés	Fàcil

Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08140A007000110000IH
Fitxes associades:	
<u>Cova del Lladre</u>	
Autoria de la fitxa	Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa:	dj., 01/07/2021 - 12:58

Descripció

Restes d'una antiga premsa, trull o cup excavat a la roca molt probablement d'època medieval que es troba isolat, situat en una zona boscosa, 300 m a l'est de la masia de la Sala i a l'extrem oest del Pla de Sant Pere. Segueix una tipologia semblant a altres trulls o premses que es troben en aquesta zona i que s'utilitzaven en els treballs vitivinícoles.

Les restes es troben en un aflorament de roca, al costat del camí, que ha estat retallada amb una plataforma central i un seguit d'encaixos als costats, que servirien per fermar els muntants d'una premsa de biga. En un costat hi ha quatre encaixos circulars i, en l'oposat, un forat més llarg. La biga de la premsa ultrapassava aquest espai per la part on el terreny fa pendent, de manera que podia accionar-se mitjançant algun contrapès. En un dels angles hi ha una pica de recepció, anomenada popularment a la zona biot. A l'extrem sud la roca fa un altre retall allargat.

Segons els germans COROMINES (2017: 366), especialistes en l'estudi d'aquest tipus d'elements, aquesta tipologia correspondria a un cup o trull (el nom originari es desconeix) utilitzat per a l'obtenció del most en els treballs vitivinícoles, de manera que a la plataforma central s'hi trepitjava el raïm i, al mateix temps, aquest giny es complementava amb una premsa de biga incorporada que permetia acabar d'esprémer la brisa. El most resultant era canalitzat cap a la pica o clota de recepció, des d'on es trascolava probablement cap a un cubell o cup de fusta on el most feia el seu procés de fermentació. Tanmateix, aquest esquema no té el consens de tots els estudiosos. Altres autors suggereixen que aquests elements es podien haver utilitzat en el procés de l'oli, per tal de premsar les olives ja motllurades, i Maria Estruch s'inclina per la hipòtesi que les tines i les premses estaven separades però en ubicacions properes, de manera que la fermentació del vi es feia en les tines excavades a la roca i les premses servien només per al premsat de la brisa.

Uns metres al costat nord del camí hi ha les restes d'uns pocs graons que formarien part d'una escala picada a la roca. Aquest indret s'anomena el Convent, un topònim que ja apareixia en el mapa de Exèrcit dels anys 1950 i que encara es manté en el de l'Institut Cartogràfic de Catalunya. Popularment, es creu que a la zona del Pla de Sant Pere hi havia hagut un convent, i es situa en aquest lloc. Fins i tot en el plafó informatiu que hi ha al costat de les ruïnes de l'església de Sant Pere de l'Alou es parla d'un monestir visigòtic. El cert és que d'aquest suposat monestir o convent no n'hi ha cap evidència. El que sí que hi ha, a la falda del turó de Puigmassó (uns 300 m al nord-est), és un probable eremitori alt-medieval excavat a la roca: la Cova del Lladre.

Observacions:

Altres denominacions: Premsa del Camí de l'Alzina, Roca del Frare

En aquesta zona propera al Pla de Sant Pere trobem un gran nombre de tines, trulls o premses excavades a la roca de tradició medieval, molt probablement utilitzades en els treballs vitivinícoles.

Molts d'aquests elements han estat estudiats en el llibre dels germans COROMINES (2017) i, quan és així, com en aquest cas, seguim la denominació que ells proposen. D'altra banda, Maria Estruch en el seu blog "Arrels" denomina aquest element "premsa del camí de l'Alzina.

Uns metres al costat nord del camí hi ha les restes d'uns graons que formarien part d'una escala picada a la roca. Aquest indret s'anomena popularment el Convent, un topònim que ja apareixia en el mapa de Exèrcit dels anys 1950 i que encara es manté en el de l'Institut Cartogràfic de Catalunya. Tot i que no es coneix cap notícia documental concreta sobre l'existència d'un convent en aquest lloc, és interessant tenir-ho en compte pel fet que, prop de l'església de Sant Pere de l'Alou, podria haver existit en època alt-medieval un nucli eremític i, molt a prop, hi ha la Cova del Lladre, un probable eremitori excavat a la roca.

Informació facilitada per Maria Estruch

Bibliografia

COROMINAS CAMP, Ramon i Jaume (2017). Premses, tines i trulls medievals al Berguedà, nord del Bages i part del Solsonès. Antics testimonis de com es feia el vi a l'edat mitjana. Centre d'Estudis del Bages; Àmbit de Recerques del Berguedà, p. 366-368, 410-411.

ESTRUCH, Maria. "Les pedres que parlen al racó de Sant Cugat: tines , folladors, premses, sitges i tombes", Arrels (blog internet)

Enllaços d'interès:

[Blog de Maria Estruch "Arrels"](#)

